

Asia: VN/31908/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit leikkaustoimintaa koskevista muutosehdotuksista (terveydenhuoltolaki 45 §)

Lakiluonnoksen mukaan tarkoituksena on selkeytettäisiin sääntelyä siitä, millä edellytyksin leikkauksia ja muita edellä tarkoitettuja toimenpiteitä voisi hankkia muilta palveluntuottajilta.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää luonnosta tältä osin epäonnistuneena. Kyse ei olisi selkiyttämisestä, vaan kyseisten toimenpiteiden hankinnan rajoittamisesta nykyisiin käytäntöihin verrattuna. Nykytilassa ei ole EK:n käsityksen sellaisia ongelmia, jotka perustelisivat hyvinvointialueiden palvelujen hankintamahdollisuuksia rajoittamista luonnoksen mukaisesti. Leikkaustoimintaa pitäisi jatkossakin pystyä hankkimaan nykyisen käytännön kaltaisesti, koska se mahdollistaa yksityisten palveluntuottajien kapasiteetin hyödyntämisen erityisesti leikkausjonojen purkamisessa, mutta myös muussa leikkaustoiminnassa. Lakia tulisi leikkausten hankinnan osalta selkiyttää mahdollistavaan suuntaan, eikä rajoittavaan, kuten nyt näyttäisi erityisesti lain perustelujen mukaan tapahtuvan. Mahdollistavaan suuntaa meneminen on perusteltua myös siksi, että yksityisasiakas voi hakeutua esimerkiksi tekonivelleikkaukseen yksityiseen sairaalaan maksaen toimenpiteen itse tai vakuutuksen kautta, mutta hyvinvointialue ei saisi hankkia samalle potilaalle vastaavaa palvelua samalta yksityiseltä palveluntuottajalta.

EK katsoo, että lakiluonnosta tulee muuttua sellaiseksi, että leikkaustoiminnan hankinta on myös jatkossa mahdollista vähintään nykyisessä laajuudessaan. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi lihavuus- ja keinoivelleikkausten hankkimisen mahdollistamista. Muutostarve kohdistuu sekä pykäläluonnokseen että erityisesti sen perusteluihin, joissa tämä mahdollisuus on selkeästi todettava.

Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää lakia tarkemmin leikkauksista ja muista toimenpiteistä. Tässä asetuksessa on todettava selkeästi, että esimerkiksi keinonivelleikkauksia on mahdollista hankkia tarvittaessa muun muassa jononpurkuun.

Lisäksi EK:n käsityksen mukaan myös niin sanotun keskittämisasiasetuksen tarpeellisuutta on tältä osin arvioitava. Hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen sille ei liene enää tarvetta.

Kommentit kiireellisen hoidon tarpeen arviota ja kiirevastaanottotoimintaa koskevista säännösehdotuksista (terveydenhuoltolain 50 §:n 1 ja 2 momentti)

Ei lausuttavaa.

Kommentit monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen keskittämistä koskevista säännösehdotuksista (terveydenhuoltolain 50 §:n 3-5 momentit ja voimaannpanolain 59 §:n kumoaminen)

Ei lausuttavaa.

Kommentit ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä koskevista sääntelyehdotuksista (terveydenhuoltolain 51 §:n 6 momentti)

Ei lausuttavaa.

Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat kommentit

Ei lausuttavaa.

Kommentit muista säädösmuutosehdotuksista

Ei lausuttavaa.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

Lakiluonnoksen mukaan "...hankkimalla päiväkirurgiaa myös muilta palveluntuottajalta, voidaan helpottaa leikkaussalien kapasiteetin riittävyttä. Toisaalta raskasta kirurgiaa ei hyvinvointialueiden ole mahdollista hankkia kuin tietyt edellytykset täyttäviltä yksityisiltä palveluntuottajilta. Myös tämän arvioidaan tukevan hyvinvointialueiden henkilöstön riittävyttä ympärivuorokautisen leikkaustoiminnan valmiuden järjestämiseen".

EK pitää näitä vaikutusarviota ristiriitaisina. Leikkaustoiminnan hankinnan rajoittaminen heikentäisi leikkaussalien kapasiteetin riittävyttä. Henkilöstön siirtyminen enenevässä määrin hyvinvointialueiden palvelukseen on myös arvio, jolle ei ole esitetty perusteita.

Tiivistelmä annettavan lausunnon sisällöstä

Leikkaustoimintaa ja eräiden muiden toimenpiteiden hankintaa koskevat kohdat tulee lakiluonnoksessa ja valtioneuvoston asetuksessa tarkistaa siten, että kyseistä palvelujen hankinta on mahdollista jatkossakin vähintään nykyisen laajuisena ja lainsäädännöllinen pohja hankinnoille on selkeä (ks. vastaus ensimmäiseen kysymykseen).

Kommentit sosiaalipäivystystä koskevasta erillisestä muistiosta

Ei lausuttavaa.

Rantahalvari Vesa
Elinkeinoelämän keskusliitto EK